

PENSAMENT POLÍTIC I ACCIÓ REVOLUCIONÀRIA DE TOMÀS BERTRAN I SOLER, 1835-1840

Albert Ghanime

La figura del barceloní Tomàs Bertran i Soler (1791-?), elevat a la categoria de personatge literari per Pío Baroja, apareixia somorta a les enciclopèdies i diccionaris biogràfics fins que el professor Carlos Seco Serrano va exhumar els documents de la Diputació General de Catalunya, de la qual Bertran va ser president. De fet, el professor Seco va elevar Bertran a la categoria de personatge històric i subjecte d'estudi historiogràfic.

El següent pas en la recuperació del personatge el donà el treball de Joan Camps i Giró sobre *La guerra dels Matiners i el catalanisme polític (1846-1849)*, publicat pòstumament. Camps aportava una important documentació d'arxiu i reflexionava sobre el component catalanista del pensament de Bertran. Més tard, altres autors, com Josep M. Ollé i Romeu i Alberto Gil Novales han contribuït a millorar-ne el coneixement biogràfic i intel·lectual, però sempre amb la referència del treball realitzat per Joan Camps. De forma més indirecta i tangencial, José A. Ferrer Benimeli es va trobar Bertran mentre treballava sobre la maçoneria espanyola durant el segle XIX, i el professor Juan Bta. Vilar el va descobrir en treballar sobre el protestantisme espanyol del vuitcents, ja que va resseguir la pista que sobre Bertran havia deixat Marcelino Menéndez y Pelayo a la *Historia de los heterodoxos españoles*.

Avui dia, amb el material recollit pels autors suara esmentats, podem realitzar un retrat més diacrònic i matisat de Tomàs Bertran, però aquest no és l'objectiu del nostre treball. La present comunicació és un apropament al pensament de Tomàs Bertran abans de l'aventura montemolinista. Per fer-ho, ens hem centrat en l'anàlisi i valoració del pensament i de l'acció política de Bertran durant el període que va, *grosso modo*, de 1835 a 1840. El material emprat han estat els fulletons i els articles de premsa que va publicar el 1836 i el 1840 a Barcelona, especialment els articles publicats a *El Guardia Nacional*, on defineix el seu liberalisme i fa balanç de la seva acció revolucionària.